

Datum van de excursie:

26 September 2015

Bezochte gebied:

Harderbroek, wetland, plas-dras gebied, bij Harderwijk
 Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad,
 Landje van Geijssel, plas-dras bij Amsterdam. Boerenland dat in het
 voorjaar onder water wordt gezet.
 Waverhoek, plas-dras, nieuwe natuur op de grens van Utrecht en Noord-
 Holland.
 Excursie van 08.30 tot 18.15 uur

Begeleider:

Robert de Groot

Opmerkelijk: Krooneend

Weer: Zonnig, Wind wisselende richtingen, minder dan 2 Beaufort. Temperatuur stijgend naar 18°C

Nederlandse naam	English name	Scientific name
Fuut	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>
Dodaars	Little Grebe	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Aalscholver	Great Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>
Kleine zilverreiger	Little Egret	<i>Egretta garzetta</i>
Grote zilverreiger	Great Egret	<i>Casmerodius albus</i>
Blauwe reiger	Grey Heron	<i>Ardea cinerea</i>
Lepelaar	(Eurasian) Spoonbill	<i>Platalea leucorodia</i>
Knobbelzwaan	Mute Swan	<i>Cygnus olor</i>
Grauwe gans	Greylag Goose	<i>Anser anser</i>
Nijlgans	Egyptian Goose	<i>Alopochen aegyptiacus</i>
Smient	(Eurasian) Wigeon	<i>Anas penelope</i>
Wilde eend	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>
Krakeend	Gadwall	<i>Anas strepera</i>
Pijlstaart	(Northern) Pintail	<i>Anas acuta</i>
Slobeend	(Northern) Shoveler	<i>Anas clypeata</i>
Wintertaling	(Common) Teal	<i>Anas crecca</i>
Krooneend	Red-crested Pochard	<i>Netta rufina</i>
Tafeleend	(Common) Pochard	<i>Aythya ferina</i>
Kuifeend	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>
Sperwer	(Eurasian) Sparrowhawk	<i>Accipiter nisus</i>
Havik	(Northern) Goshawk	<i>Accipiter gentilis</i>
Buizerd	(Common) Buzzard	<i>Buteo buteo</i>
Zeearend	White-tailed Eagle	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Torenvalk	(Common) Kestrel	<i>Falco tinnunculus</i>
Fazant	(Common) Pheasant	<i>Phasianus colchicus</i>
Waterhoen	Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>
Meerkoet	(Common) Coot	<i>Fulica atra</i>
Kievit	Northern Lapwing	<i>Vanellus vanellus</i>

In samenwerking
 met
 Flevo Bird Watching
 uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDPWATCHING

Flevo Birdwatching

Bonte strandloper	Dunlin	<i>Calidris alpina</i>
Zwarte ruiter	Spotted Redshank	<i>Tringa erythropus</i>
Witgat	Green Sandpiper	<i>Tringa ochropus</i>
Watersnip	(Common) Snipe	<i>Gallinago gallinago</i>
Kokmeeuw	Black headed Gull	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>
Stormmeeuw	(Common) Gull	<i>Larus canus</i>
Zilvermeeuw	Herring Gull	<i>Larus argentatus</i>
Grote mantelmeeuw	Greater Black-backed Gull	<i>Larus marinus</i>
Visdief	(Common) Tern	<i>Sterna hirundo</i>
Houtduif	Wood Pigeon	<i>Columba palumbus</i>
Holenduif	Stock Dove	<i>Columba oenas</i>
Turkse tortel	Collared Dove	<i>Streptopelia decaocto</i>
IJsvogel	(Common) Kingfisher	<i>Alcedo atthis</i>
Grote bonte specht	Great spotted Woodpecker	<i>Dendrocopos major</i>
Boerenzwaluw	Barn Swallow	<i>Hirundo rustica</i>
Witte kwikstaart	White Wagtail	<i>Motacilla alba</i>
(H) Winterkoning	Wren	<i>Troglodytes troglodytes</i>
Roodborsttapuit	(Common) Stonechat	<i>Saxicola torquata</i>
Merel	Blackbird	<i>Turdus merula</i>
Tjiftjaf	Chiffchaff	<i>Phylloscopus collybita</i>
Baardman	Bearded Tit	<i>Panurus biarmicus</i>
Pimpelmees	Blue Tit	<i>Parus caeruleus</i>
Koolmees	Great Tit	<i>Parus major</i>
Staartmees	Long-tailed Tit	<i>Aegithalos caudatus</i>
Spreeuw	(Common) Starling	<i>Sturnus vulgaris</i>
Gaai	(Eurasian) Jay	<i>Garrulus glandarius</i>
Ekster	Magpie	<i>Pica pica</i>
Kauw	(Eurasian) Jackdaw	<i>Corvus monedula</i>
Zwarte kraai	Carrion Crow	<i>Corvus corone</i>
Huismus	House Sparrow	<i>Passer domesticus</i>
Vink	Chaffinch	<i>Fringilla coelebs</i>
Groenling	Greenfinch	<i>Chloris chloris</i>
Putter	Goldfinch	<i>Carduelis carduelis</i>
Rietgors	Reed Bunting	<i>Emberiza schoeniclus</i>
..
62	1	63
Soorten waargenomen / Species observed	(H) = Alleen gehoord / Heard only	Total

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder.

Harderbroek (kleine kaartje) gebied in de uiterste ZO-hoek van Oostelijk Flevoland. Een wetland (plas-dras gebied) waar al jaren aan gewerkt wordt. Het ligt net buiten het circuit dat we doorgaans bezoeken, kost extra tijd en kilometers, maar is minstens zo leuk. Er is aan de west rand een uitkijkpunt, met dak, dus uit

In samenwerking
met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

de zon en droog. Middenin het gebied ook een houten uitkijkhut, aan het eind van het Laarzenpad. Soms heel erg drassig, was nu net te doen. Als we bij het gebied aankomen is het behoorlijk mistig. We stoppen eerst bij de Biezenburcht, het uitkijkpunt aan de zuidwest kant. Nog niet veel te zien, dus eerst koffie.

Harderbroek met windmolen, vanaf de Biezenburcht. Mist trekt op.

Binnen een half uur lost de mist op en kunnen we rondom ons vogels gaan zien. Een Grote Zilverreiger is de eerste, dan volgen Witgat, Zwarte Ruiters, Groenling, IJsvogel, Blauwe Reiger en anderen. We besluiten om naar de hut in het midden te gaan en rijden de Knardijk verder af. Buizerd. Vanaf de parking aan de Ganzenweg lopen we over een enigszins drassig pad naar de hut. We horen heel veel

Baardmannetjes, maar zien er heel weinig van. Van uit de hut kijk je op een plas van enkele hectare groot. Hij ligt vol met Tafeleenden. Er lopen Grote Zilverreigers in beeld en een handvol Lepelaars, ook jonkies met roze snavels. Grauwe Ganzen aan de periferie. In de groep eenden zitten slechts weinig andere soorten, maar we peuteren er toch nog Kuifeend en Krooneend uit. Van de laatste alleen vrouwtjes. Een plotse paniek golft door de groep en wordt veroorzaakt door een Zeearend die langs vliegt. Goed in beeld met de kijker, maar met de camera net niet. We lopen terug via een andere route en komen uit op de Knardijk. Daar is een gedeelte water met een strekdam er achter. Toen we hier eerder voorbij reden leek het of er Krooneenden lagen. Dat vermoeden bleek correct, een twintigtal, met meerdere mannen. Die komen wel op de foto. Daarna terug naar de auto en door naar het volgende punt.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er om heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrond loopt hier ook meestal in beeld: .Gelukkig hadden we de Zeearend al eerder, want hier blijft het dier uit beeld. Veel grazers, maar niet zo veel soorten vogels. Een aantal Holenduiven is leuk, je kijkt er vaak overheen. Houtduif komt ook voorbij, die heeft wel een aantal witte velden in het kleed. Groepjes Putters .

Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Eenden, waaronder Wintertaling, Krakeend en Smient. Ook een mooi uitgekleurd exemplaar mannetje. Knobbelzwaan en Meerkoet tellen mee op de lijst, maar vinden we toch een beetje gewoontjes. Tot je je afvraagt hoe zo'n zwaar beest in de lucht blijft, en hoe het in het koppie van de Meerkoet toegaat. Waarom kunnen beesten in de winter zo kort op elkaar leven, terwijl ze in de zomer elkaar soms doodvechten? .

Kluut (12) Uitzikthut vlak bij het Bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer. Twee keer twintig meter lopen, altijd even proberen. Boven de deuropening zit bijna elk jaar een nest Boerenzwaluw. Het water voor de hut is erg ondiep, en

In samenwerking met Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

soms komen Lepelaars heel dichtbij : Deze hut levert niet zo veel op. We stopten hier om even een kop soep te nuttigen in het bezoekerscentrum. Van daar naar de hut "Zeearend" lopen had geen zin, te druk.

Grauwe Gans (13) De oudste hut van Flevoland. Herbouwd na vandalisme. Het pad er naar toe kost soms veel tijd vanwege de vele zangvogels in de wilgen en in het riet. Op de terugweg kan het andere pad worden gebruikt, vooral belangrijk zijn dan de vogels in het riet. Van uit de hut een goed uitzicht, 270 graden rondom is er water. Het water is erg ondiep en Lepelaars maken ook hier gebruik van. Soms grote groepen eenden en waadvogels: Dit lijkt een rustiger optie. Er staan maar weinig auto's geparkeerd. We lopen eerst rechtdoor, een smal pad tussen wilgen door. Mezen, maar allemaal heel ril, je krijgt ze alleen kort in beeld. Vanuit de hut weer heel veel Tafeleenden, met wat Kuif en Slob er tussen door. Geen gillende rallen en natuurlijk ook geen Snorren of Rietzangers. In een boom ten zuiden van de hut zit een lichte gedrongen vogel, met de telescoop herkennen we de woeste oogstreep van de Havik. Even later vliegt zij laag over het water naar de overkant, wordt weer zichtbaar boven in een boom daar en komt weer terug. Op de gemaakte foto is een stevige roofpied te zien, met zware borstpartij. Helemaal volgens de boeken.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaarteend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker : Dodaars, als meest bijzondere soort. Verder een enkele Kokmeeuw, kleine aantallen Tafel- en Kuifeend. Fuut, waarvan de meesten nu echt in winterkleed zijn. .

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen : Visdieven tussen de meeuwen op de strekdam. Grote Mantelmeeuw, Stormmeeuw en Kokmeeuw. Onder de struiken in het beschutte deel van de baai staan enkele Watersnippen. Moeilijk, zelfs met de telescoop op 60 keer vergroting. Wat een schutkleur.

Trekvogellandje (18) Een stukje land dat nooit ergens toe heeft gediend. Nu ingericht als een plasdraslandje. Valt in de zomer droog, maar wanneer er water zichtbaar is dan zitten er vaak veel vogels. Zwarte Ibis, Kleine Zilverreiger, Roerdomp en Ooievaar zijn hier gezien. Ook in de bosjes tussen het veld en de sluis verschillende zangvogels: Zanglijster, Groenling, Fitis, Tjiftjaf, Kneu en Braamsluiper, Grasmus, Putter en Nachtegaal : Hier is het erg rustig. Grauwe Ganzen, maar dat is een vanzelfsprekendheid. Er lopen koeien in het gebied, dat verstoort misschien ook wat en het water staat niet erg hoog. Spreeuwen vinden dat overigens wel prima. Een enkele Kievit. We zoeken hard naar bijvoorbeeld wat ruiters of een paar snippen, maar kennelijk is het gebied niet interessant genoeg meer voor hen met deze waterstand.

Kwelwater (15) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Ernaast gelegen op een van de laagste punten van Zuid Flevoland enkele hectares ondiep water. Een plas die misschien iets ondieper wordt in de zomer, maar nooit opdroogt. Tegen de herfst is het waterpeil vaak laag en waadvogels foerageren dan in de vrijgekomen modder. Kluut, Tureluur, Witgat, Watersnip. Enorm rietveld naast de plas. Als we Blauwborsten zien of Baardmannen dan is het hier : We horen Baardmannen. Duidelijk, misschien zelfs twee groepen; maar ze blijven uit beeld. Het eten voor hen zit nu nog tussen de rietstengels en niet in de top. Ze hebben nu nog korte darmpjes omdat er insecten worden verteerd. Straks groeit die darm en wordt hun krop gespierd en dik en kunnen ze het rijpe zaad van Riet eten en verteren.

Gebied zuidwest van Almere, (niet genummerd, links beneden net buiten de kaart). Uitkijkend naar Amsterdam, het

In samenwerking
met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

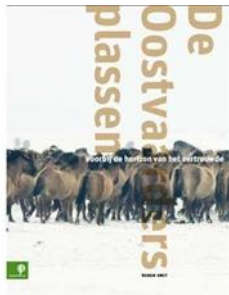
Flevo Birdwatching

eiland Pampus, het keileembultje waar Muiderberg op ligt. Achter ons landschapskunst, het markeert de plek waar een scheepswrak is ontdekt, onderzocht en vervolgens, *in situ*, is achtergelaten, bedekt met extra grond. Er zit geen pot met goud meer in. Het gedeelte rond de windmolens heeft meestal Grauwe Ganzen en Buizerd. Soms een Vos. Bij Pampushaven, een voormalige werkhaven liggen vier blauwe drijvende huizen. Altijd even opletten hier. Soms Krooneend en in de winter meerdere soorten eenden, waaronder zaagbekken. Nijlgans en meer eenden, maar geen nieuwe toevoegingen aan de lijst.

Landje van Geijsel, plas-dras bij Amsterdam. Boerenland dat in het voorjaar onder water wordt gezet. Het is erg droog hier, en dat weerspiegelt in de soortenlijst. Slobeend, Wilde Eend, Grauwe Gans. We zien ook nog Waterhoen en Kauw, die komen er op de lijst bij.

Waverhoek, Aangelegde, nieuwe natuur op de grens van Utrecht en Noord-Holland. Wanneer je tot dan toe weinig steltlopers op de lijst hebt is het wel een aanrader. We zien behoorlijk veel Watersnippen, Zwarte Ruiters, een koppeltje Bonte Strandlopers. De klant pikt er heel opmerkzaam ook hier nog twee Pijlstaarten uit. Lepelaars en Soepgans (*Anser unox*) als afsluiters. Tijd om terug naar het beginpunt te gaan en afscheid te nemen.

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Fotografie: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen and Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever : Staatsbosbeheer

ISBN: 90-805009-2-5

De filmposter van "De Nieuwe Wildernis", een film van Ruben Smit. Heel mooie beelden. Première in september 2013

In samenwerking met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Hutten en uitkijkeuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Harderbroek, rechts beneden ligt Harderwijk, op het oude land. Gebied ligt noord van Knardijk.

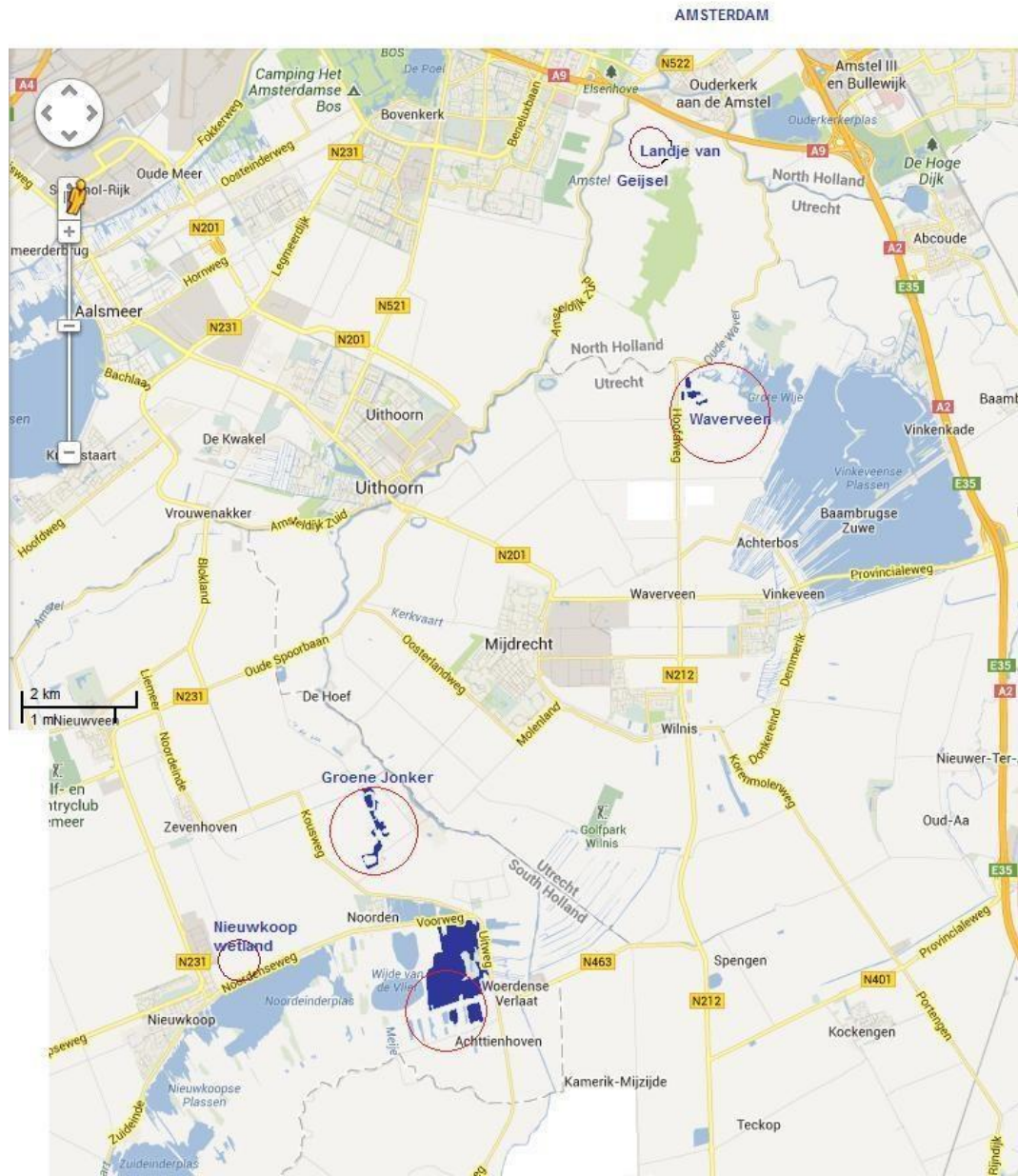
In samenwerking met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Landje van Geijssel en Waverhoek

In samenwerking met
Flevo Bird Watching
uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

